

MESLEK LİSELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN DİSİPLİNE AYKIRI DAVRANIŞTA BULUNMA NEDENLERİ (Ankara İli Örneği)

Sabri ÇELİK*

Ender ERESKİCİ**

Özet

Okullarda eğitim faaliyetlerinin verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için öğrencilere huzurlu bir ortam sağlanmalıdır. Huzurlu bir ortamın sağlanabilmesi için de öğrencilerin disiplin kurallarına uymaları gerekmektedir. Diğer liselerde olduğu gibi Meslek Liselerinde de bazı öğrenciler disipline aykırı davranışta bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı Meslek Liselerindeki öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenlerini araştırmaktır. Araştırmanın örneklemini, 2004-2005 öğretim yılında Ankara il merkezinde bulunan 18 adet meslek lisesindeki 516 öğrenci oluşturmaktadır. Bu liselerin altısı Kız Meslek Lisesi, altısı Endüstri Meslek Lisesi ve diğer altısı da Ticaret Meslek Lisesidir. Veriler, anket kullanılarak toplanmıştır. 516 anket Kay-kare Testi ve Basit Korelasyon kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz ayrıca cevapların istatistiksel frekans ve yüzde dağılımlarını da içermektedir. Öğrencilerin disipline aykırı davranışlarının nedenleri ile ilgili aşağıdaki faktörler incelenmiştir; öğrencinin anne-babasının boşanmış ya da ayrı yaşıyor olması, öğrencinin ailesinin gelir düzeyi, anne-babanın eğitim düzeyi, anne-babanın tutum ve davranışları, öğrencinin derslerindeki başarı durumu, derslikteki öğrenci sayısı, televizyon programları, toplumsal şiddet.

Araştırma sonucunda meslek liselerindeki öğrencilerin disipline aykırı davranışları ile aşağıdaki faktörlerin ilişkili olduğu bulunmuştur; cinsiyet, öğrencinin okuldaki başarı düzeyi, öğrenciye yönelik ailesel şiddet ve baskı, ilgisiz ebeveynler, kavgalı ev ortamı, öğrencinin hatalarına yönelik ebeveynlerin uygun olmayan tutumları, televizyon ve gazetelerdeki şiddet ile ilgili haberler, şiddet içeren filmler ve oyunlar. (mafya, korku, savaş ve dövüş), çevresel şiddetle tanık olma, çevrede hırsızlık, gasp ve kapkaç gibi olayların sıklığı.

Anahtar Sözcükler: Disiplin, disipline aykırı davranış

Giriş

Disipline aykırı davranışlar:

Disiplin, kişilerin içinde yaşadığı topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacı ile alınan önlemlerin tümü (Oğuzkan, 1981) şeklinde tanımlanabilir. Disiplin, okulun ilke ve kurallarına öğrencinin uymasını sağlamak

* Yrd. Doç. Dr.; Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

** Haymana 12 Eylül İÖO Öğretmeni.

için kurulan yaptırım düzenidir. Disiplin düzeninin yaptırım araçlarıysa ödül ve cezadır. Disiplinin amacı, öğrencilere okulda uyulması gereken davranışların ilke ve kurallarını öğretmek, öğrencilerin bu ilke ve kurallara uygun olarak davranıp davranmadıklarını incelemek; diğerlerine göre daha iyi davranışlarda bulunanları ödüllendirmek, daha kötü davranışlarda bulunanları ise cezalandırmaktır (Başaran, 2000).

Etkili ve verimli bir eğitim için okulda disiplin gereklidir. Fakat bazı öğrenciler disipline aykırı davranışlarda bulunarak okuldaki huzurlu ortamı bozmakta, dersin akışını aksatmakta, kendilerine, çevrelerindeki kişilere ya da okula zarar vermektedirler. Okullarda karşılaşılan disipline aykırı davranışlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz;

- Arkadaşıyla alay etmek,
- İçki içmek, sigara içmek , uyuşturucu kullanmak,
- Başkasının eşyasına zarar vermek,
- Okula ve okuldaki eşyalara maddi zarar vermek,
- Cinsel tacizde bulunmak,
- Okula silah getirmek,
- Kavga etmek, küfür söylemek, arkadaşlarıyla itişip kakışmak (Begun, Huml, 1999),
- Kopya çekmek,
- Okulu ve çevresini kirletmek (Ağır, 1991),
- Okuldan kaçmak,
- Öğretmen ya da yöneticiye saygısızlıkta bulunmak (Eripek, 1980),

Disipline aykırı davranışlar normal liselerde olduğu gibi meslek liselerinde de meydana gelmektedir. Eripek'in (Eripek, 1980) yaptığı araştırma sonuçlarına göre meslek liselerinde meydana gelen disipline aykırı davranışların oranı diğer liselere göre daha fazladır. Güneş (Güneş, 1999) tarafından yapılan araştırmaya göre İzmir liseleri içinde 1996-1997 öğretim yılında en yüksek oranda disiplin cezasını Kız Meslek Lisesi öğrencileri almıştır. Bu nedenle meslek liselerinin özellikle incelenmesi gerektiği söylenebilir.

Disipline Aykırı Davranışların Nedenleri:

1) Öğrenciden Kaynaklanan Nedenler:

Bemak (Bemak, 2000) öğrencinin, şiddete yönelten özellikte karaktere sahip ya da ani tepki gösteren yapıda olmasını, kendini başkasının yerine koyma kabiliyetinin eksik bulunmasını, davranışlarının sorumlusu olarak kendi dışındaki faktörleri sorumlu görme inancında olmasını ya da geçmişte şiddete maruz kalmış bulunmasını saldırganlığa yönelten kişisel etkenler olarak belirtmektedir.

Alerjik rahatsızlık, uykusuzluk, hastalık, yetersiz beslenme, gibi sağlık sorunlarıyla ilgili bir çok etken, öğrencinin ödevini tamamlama yeteneğini, sınıfta arkadaşlarıyla ve öğretmeniyle etkileşimini büyük ölçüde etkilemektedir. Görme ya da duyma yetersizliği ya da ciddi fizyolojik özürler davranış sorunlarının nedenleri arasındadır (Köktaş, 2003).

Öğrencinin çetelere girmesi, silah taşınması, uyuşturucu kullanması, daha önce başından tutukluluk geçmiş bulunması onu şiddete yönelten etkenlerdendir. Bu gençler genelde ihmal edilmiş ve kötü muamele görmüşlerdir. Bunun yanında okulda da başarısızdırlar. Düşüncesizce hareket etme eğiliminde olup hoşgörüler ve kendilerini kontrol yetenekleri azdır. Bu gençlerin bir kısmında dikkat eksikliği, hiperaktiflik ya da öğrenme zorluğu bulunabilir (Shafii, 2001).

Öğrenci kendisini önemsiz hissettiğinde öğretmenin dikkatini çekmek için sınıfta problem oluşturan davranışlarda bulunabilmektedir. Öğrencinin, bulunduğu sınıfın seviyesinde olmaması, yaşı ve fiziksel büyüklüğünden dolayı sınıf geçmesi yeni öğretmeni için problemlere yol açmaktadır. Ayrıca Yetersiz beslenme, kronik hasarlıklar öğrencinin sorumluluklarını yerine getirmesini engelleyebilmektedir (LaGrand, 1970).

Larson (Larson, Karpas, 1963) ergenlik döneminin meydana getirdiği değişim ve gelişim sebebiyle akli karışık olan öğrencinin sabırlı olmada ve işbirliği yapmada başarısız olduğunu belirtmektedir. LaGrand (LaGrand, 1970) da ergenlik döneminde korku ve endişenin çok üst seviyelere çıktığını belirtmektedir.

2) Derslerde Başarısızlık:

Okul başarısızlığı ilköğretimden yüksek öğretimin sonuna kadar tüm öğretim kademelerinde görülen bir olgudur. Hem çocuk hem de ailesi için bir üzüntü kaynağıdır. Başarısızlığın nedeni bireysel ya da toplumsal olabilir. Toplumsal nedenler; aileden kaynaklanan nedenleri, okuldan kaynaklanan nedenleri ve ekonomik nedenleri içermektedir (Tezcan, 1988).

Kendisine güveni olan bir öğrenci, öğrenme görevi için güçlü bir motivasyona sahiptir. Yaygın olarak rastlanmaktadır ki; kendisine güvenmeyen öğrenciler olumsuz davranışlar göstermektedirler (LaGrand, 1970).

Öğrencinin başarı düzeyi sınıf içinde sorun olan davranışlara neden olabilen etkenlerden biridir. Öğrenme güçlükleri davranış sorunlarına yol açabileceği gibi sorun davranışlar da öğrenmeyi ve başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Araştırmalar başarısı düşük olan öğrencilerin olumsuz davranışlara daha kolay kayabildiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra öğrencinin başarısının sınıf düzeyinin üzerinde olması durumunda da benzer sorunlar yaşanabilmektedir. Davranış sorunları olan öğrenciler genellikle okulda başarılı olamayacağına inanan öğrencilerdir. Deneyip başarısız olmaksızın hiçbir şey yapmamanın, aptal olarak görünmektense sorun çıkaran biri olarak görünmenin daha iyi olacağını düşünmektedirler (Köktaş, 2003).

3) Okulun Yapısı:

Okulun büyük olması, öğrencilerin kendilerini okulun bir parçası gibi hissetmelerini zorlaştırmaktadır. Ayrıca okulun büyük oluşu yöneticilerin öğrencilerin potansiyel problemlerinden haberdar olmalarını güçleştirmektedir. Küçük okullarda öğrenci devamsızlığı daha az olmaktadır. Büyük sınıflarda öğretmenin öğrencilerini tanıma imkanı azdır. Bu durum öğretmen öğrenci ilişkisini olumsuz yönde etkilemektedir (Shafii, 2001). Güneş (Güneş, 1999) tarafından yapılan araştırmada kalabalık olarak nitelendirilebilecek okullarda daha fazla oranda ceza verildiği sonucuna varılmaktadır.

Okulun fiziksel yapısı saldırgan davranışların gösterilmesine yol açabilir. Ko-

ridorların dar olması, yeterli geçiş alanının bulunmaması... vb. Değişmez ve sorgulanamaz okul kuralları, öğrencide kızgınlık, rahatsızlık ve reddetme duygularının meydana gelmesine sebep olabilmektedir (Bemak,, 2000). Fazla ısı, zayıf hava dolaşımı, rahatsız edici sıralar gibi zayıf sınıf şartları ilginin (dikkatin) düşmanıdır (LaGrand, 1970). Yetersiz müfredat ve zayıf eğitimin öğrencide hayal kırıklığı meydana getirmesi öğrencinin davranışları üzerinde olumsuz etki oluşturabilir(Larson, Karpas, 1963). Öğretmen ve yöneticilerin işbirliği içinde çalıştığı, kuralların açık bir şekilde belirtilmediği, öğretmenlerin sınıfta istenilen davranışları açıkça ifade ettikleri ve işlerini arzu ve istekle yerine getirdikleri okullarda öğrencilerin şiddetsel davranışlarının düşük oranlarda kaldığı görülmektedir (Shafii, 2001). Okulun çok büyük olması, çok sınıflı ve çok kalabalık olması; dersliklerin küçük olması, sıra veya masaların sıkışık durumda bulunması; öğrencilerin kişilik farklılıkları, zeka ve kabiliyetleri dikkate alınmadan sınıfların oluşturulması; derslik duvarlarının veya pencere içlerinin gereğinden fazla ilgi çekici vasıtalarla doldurulması v.b. nedenler okulda disiplinsiz davranışlara yol açabilmektedir (Aytuna, 1963).

4) Ekonomik Durum:

Köktaş (Köktaş, 2003), ebeveynlerin boşanmış olması ve yoksulluk gibi etkenlerin çocukta fiziksel ve psikolojik rahatsızlıkların ortaya çıkması yanında, yeteneğinin de gelişmemesi gibi olumsuz bir etkiye yol açtığını belirtmektedir.

Yoksulluk da şiddetsel davranışlarla bağlantılıdır. Yoksulluk içinde yaşayan insanlar problemlerini çözerken şiddete başvurmaya daha fazla eğilimlidirler (Bemak, 2000). Saldırgan davranışlar genelde, öğrencinin düşük gelir düzeyinde bulunması, karışık bir çevrede yaşaması, boşanmış ya da kavga eden ebeveynlere sahip olması gibi nedenlere bağlanmaktadır (Chandler, Dahlquist, 2002). Çocuğun içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik durumun onun gelişimini ve davranışlarını etkilediği bilinmektedir. Gencin iyi giyinmemesi, iyi bir evde oturamaması ve bir sosyal gruba dahil olamaması okul başarısını olumsuz yönde etkilemektedir (Tor, 2003).

"Bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan okullardaki öğrencilerde disipline aykırı davranışta bulunma durumu daha yüksek oranda bulunmaktadır"(Eripek, 1980).

5) Arkadaş çevresi:

Arkadaş grubu öğrencini davranışlarını şekillendirebilmektedir (Larson, Karpas, 1963). Arkadaş grubu üyeleri tarafından kabul edilmek, bazen şiddeti de içeren değişik davranışlarda bulunulmasını gerekli kılabilir (Bemak, 2000). Çocukluk ve gençlik döneminde arkadaş çevresi bireyin davranışları üzerinde önemli rol oynayan bir diğer etkidir. Arkadaş grupları toplumsallaşma ve bireyselleşme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Aileden daha fazla bağlılık isteyen ve bunu alan arkadaş grupları ya da çeteler, çoğu zaman sadakati sağlamlaştırmak, belirli bir üyeyi kabul etmek için istenmeyen davranışlar gösterilmesi istenmesine karşın çocuklara çekici gelmektedir (Köktaş, 2003).

6) Toplumsal Nedenler:

Çevresel etkenler gençleri şiddete yöneltebilir. Ateşli silahlara ulaşılabilmenin kolay olması, alkolün kolay elde edilebilmesi, şiddet riskini artırmaktadır (Bemak, 2000). Öğrenciye kurallara uyması öğretilirken, onun her yerde yolsuzluk ve suçun meydana geldiğini görmesi; hoşgörülü olması söylenmekte iken, onun çevresinde

hoşgörüsüzlük ile karşılaşması; insancıl ve saygılı olması öğretilirken çevresinde saldırganlıkla karşılaşması, davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrencinin, bazı elit sınıflara girmenin doğuştan imkansız olduğunun bilmesi onu isyankar yapmaktadır. Toplumsal adaletsizlik düşüncesi öğrencide hayal kırıklığı meydana getirmektedir (Larson, Karpas, 1963). Şiddetsel davranış saygı eksikliğinin son aşamasıdır. Saygı eksikliği itme, vurma, tekmeleme... gibi şekillerde kendisini göstermektedir. Saygı eksikliği aşağılama, küfür, isim takma şeklinde de ortaya çıkabilir (Shafii, 2001). Öğrenciler yetişkinlerin olumsuz davranışlarını kendilerine örnek alabilmektedirler. (Larson, Karpas, 1963)

Davranışların toplumsal çevreden bağımsız olarak incelenmesi beklenemez. Çünkü davranış toplumsal çevrede egemen olan ilişki örüntüleri tarafından denetlenir. Farklı toplumsal kesimlerin okuldan ve eğitimden beklentileri değişebilmektedir. Ayrıca çevredekilerin gösterdiği olumsuz davranış örnekleri, kitle iletişim araçlarında gündeme gelen şiddet olayları da öğrencilerin davranışları üzerinde etkili olmaktadır (Köktaş, 2003). Çocuğun çevresinde gördüğü davranışları taklit etmesi sosyal öğrenmenin temelinde yatar. Bu öğrenme mekanizması nedeniyle saldırganlık davranışında toplumlar ve kültürler arasında farklılıklar gözlenmektedir. Kişiye ne zaman, nerede, kime karşı, ne derecede, ne tür saldırganlık yapacağı içinde bulunduğu toplum tarafından öğretilmektedir (Efilti, 2003).

7) Televizyonun Etkisi:

“TV’deki filmlerin çocukta saldırganlık duygularını geliştirdiği bir geçektir. Kavga sahnelerini arkadaşları üzerinde denemeler, sürekli yumruk, tabanca, silah kullanımı çocuğu saldırganlığa, şiddete itmektedir”(Tezcan, 1988). “Medya gençleri şiddet ve kabalık ile bombalamaktadır” (Larson, Karpas, 1963). Çocuklar arasında şiddetin artmasında çoğu kez medya sorumlu tutulmaktadır. Programların etki alanı ile ilgili kesin bilgi bulunmamasına rağmen televizyon ve diğer medyanın potansiyel zararlı etkiye sahip olduğuna inanılmaktadır (Köktaş, 2003).

Gençleri şiddete yönelten faktörlerden biri de medya daki şiddettir. Popüler filmler, televizyon programları ve müzik klipleri sık sık ana tema olarak şiddeti içermektedir (Bemak, 2000). Televizyonun olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Televizyon öğrencinin çalışması için gerekli olan saatlerini almaktadır (LaGrand, 1970).

Televizyonda şiddet sahneleri seyreden çocukların günlük hayatta daha saldırgan olma ihtimali son 20-25 yıldır ebeveynler, eğitimciler ve bilim adamları için bir kaygı unsuru haline gelmiştir. Saldırgan davranışı ile televizyonda şiddet seyredilmesi arasında bir ilişki olduğu açıktır. Televizyon ve saldırganlık arasındaki ilişki yapılan araştırmalarla (laboratuar çalışmaları, alan deneyleri ve naturalistik çalışmalar) ortaya konmuştur (Manley, Luke, 1987).

8) Ayrılmış Ebeveynler:

Anne babanın boşanmış olması çocukta güvensizlik, terk edilmişlik duygusu, ruhsal çöküntü meydana getirebilir; bu da okul başarısızlığı ve çeşitli davranış bozukluklarına yol açabilir. Suçlu çocukların sayısal olarak artışı boşanmış ailelerde yaygındır. Su işlemeyenler ise topluma küskünlük içinde ve hüznü bir yaşam sürmektedirler (Tezcan, 1988).

Parçalanmış veya gergin ortama sahip bulunan ailelerin çocukları olumsuz davranışlar gösterebilmektedirler (Larson, Karpas, 1963).

Çocuklar için stres yaratan ortamlar arasında anne veya babanın ölümü, boşanmaları, anne veya babanın yeniden evlenmesi, seyahate bağlı uzun süre ebeveyn-den ayrı kalma gibi durumlar yer almaktadır. Boşanma sonucu oluşan dağılmış aile-den gelen çocuk, bu mutsuz ev ortamında öğrenmeden keyif alıp, haz duyabilmek için gerekli duygusal ve sosyal uyaranlardan mahrum kalmış olmaktadır. Evde olu-şan gerilim ortamı okul yaşamını da olumsuz etkilemektedir. Yapılan araştırmalar, boşanma yoluyla parçalanmış aile çocuklarında ruhsal uyumsuzluk oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu uyumsuzluklardan bazıları ruhsal çöküntü, çeşitli dav-ranış bozuklukları ve okul başarısızlılarıdır (Tor, 2003).

9) Ailenin Tutumu:

Anne ve babanın çocuğa yaklaşım biçimi, uyguladığı disiplin tarzı çocuğun kişiliğini ve diğer bireysel özelliklerini şekillendirmektedir. Demokratik ana babalar çocuklarına kuralların mantığını açıklar ve eleştirileri dinlerler. Bazen cezaya başvu-rurlar ama daha çok çocuğun olumlu davranışlarını ödüllendirme eğilimindedirler. Bu tür ana babaların çocukları kendilerine güvenen, atılgan ve kendilerine saygı du-yan yapıdadırlar. Otoriter ana babaların ise ceza ve emirleri oldukça sıkıdır, çocukla-rını kontrol eder ama onları dinlemezler. Çocukları genellikle çekingen ve huzursuz olmaktadır. Sınıfta genellikle düşük başarı gösterirler. İzin verici ana babalar pek ku-ral koymaz ve ceza vermekten kaçınırlar. Çocukları genellikle düşük başarı göster-mektedir. Anne babaların başarı konusunda aşırı baskı yapması öğrenci üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Baskı ile başa çıkamayan çocuğun cesareti kırılmakta-dır(Tor, 2003).

Evlerinde çok serbest bir ortamda bulunan ve her istedikleri karşılanan öğren-ciler, okulda sert ve değişmez kurallarla karşılaşmaktan hoşnut olmamaktadır (La Grand, 1970). Anne babanın gösterdiği zayıf öz kontrol ve şiddetsel davranışlar ço-cukları için model oluşturabilmektedir. Saldırgan davranışların; sert, tutarsız disipline sahip, yol gösterimin zayıf olduğu, yetersiz örnek (model) olunan ve çocuğun gös-terdiği saldırgan ve uygunsuz davranışlarla ilgili olarak genel yönetimin zayıf oldu-ğu ailelerde, zamanla geliştiği söylenmektedir (Bemak, 2000).

Evdeki aşırı denetimin disiplin sorunlarına neden olan öğrenci davranışlarının altında yatan bir diğer etken olduğunu ifade eden Köktaş (Köktaş, 2003), özellikle de-netimin düzeyi aşırıya kaçtığında sorunlarında arttığını, sınıfa ve diğer toplumsal çevreye de sorunların yansındığını belirtmektedir.

Ailenin aşırı ilgisizliği veya başarılı olması için öğrenciyi kapasitesinin üstün-de zorlaması durumlarında öğrenci ya çalışmayı bırakmakta ya da isyan etmektedir (LaGrand, 1970).

Çocuğun yakın çevresindeki ebeveyn, kardeş, bakıcı gibi insanların sert dav-ranışları çocukta saldırganlığı körükleyebilir (Efilti, 2003). Evinde yeterli ilgiyi gö-remeyen çocuklar, bu ilgiyi genellikle öğretmenlerinden arayarak karşılamaya çalış-maktadırlar. Bir çok çocuk yalnızca sorun olan davranışta bulunduğu ailesinin il-gisini çekebilmektedir. İlgisiz ailelerden gelen çocuklar, bunu ihtiyaç duydukları ilgi-ye ulaşmanın bir yolu olarak görmektedirler. Bu koşullar disipline aykırı davranışla-rın yapılmasını cesaretlendirmektedir. Ailesinde sevgi içinde büyüme olanağı bula-mayan çocuklarda özgüven duygusu gelişmemekte bunun sonucunda toplumsal et-kinliklerde bulunamamakta, çevreleriyle uyumsuzluk göstermekte, dikkatlerini yo-

ğunlaştıramamakta ve sınıf içinde sık sık istenmeyen davranışlar göstermektedirler (Köktaş, 2003).

Aytuna (Aytuna, 1963) öğretmenin sınıfında problem oluşturan öğrencileri aşağıdaki yönlerden inceledikten sonra gerekli tedbirleri daha isabetli alabileceğini belirtmektedir. Bunlar:

- Öğrencinin annesinin ve babasının hayatta olup olmadıkları,
- Ailenin yaşama şartları,
- Ailenin kültür seviyesi (okumuşluk durumu),
- Ailenin bağlı bulunduğu ahlak hükümleri ile inançları,
- Çocuğun kardeş sayısı,
- Aile fertlerinin çocuğa karşı muameleleri (korkutma veya şımartma yönünden).

Anne babanın öğrenim düzeyi ile öğrencinin okul başarısı arasında çok yakın bir ilişki vardır. Eğitim düzeyi yüksek anne babalar çocuklarındaki başarı güdüsünü harekete geçirmede daha başarılı oldukları görülmektedir (Tor, 2003). Anne ve babanın öğrenim düzeyi düştükçe, öğrencinin disipline aykırı davranışta bulunma oranı artmaktadır (Şenses, 1990).

Evde sevgi ve ilgi göremeyen çocuk, ilgi çekmekten hoşlanır ve ilgi çekmek için akla gelmeyen yollara başvurur. Böyle çocuklar örneğin öğretmenin ilgisini çekmek için hırsızlık bile yapabilmektedirler (Tezcan, 1988).

Araştırmanın Amacı:

Araştırmanın amacı meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenlerini incelemektir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğrencinin anne-babasının boşanmış ya da ayrı yaşıyor olması disipline aykırı davranışlarda bulunmasına neden oluyor mu?
2. Öğrencinin ailesinin gelir düzeyi disipline aykırı davranış göstermesine neden olmakta mıdır?
3. Anne-babanın eğitim düzeyi öğrencinin disipline aykırı davranış göstermesine yol açmakta mıdır?
4. Anne-babanın tutum ve davranışları öğrencinin disipline aykırı davranışlar göstermesine neden olmakta mıdır?
5. Öğrencinin derslerinde başarısız olması disipline aykırı davranışlarda bulunmasına yol açıyor mu?
6. Derslikteki öğrenci sayısının fazla oluşu öğrencilerin disipline aykırı davranışlar göstermelerine neden olmakta mıdır?
7. Televizyon programları öğrencilerin disipline aykırı davranışlar göstermelerine neden oluyor mu?
8. Toplumsal şiddet öğrencilerin disipline aykırı davranış göstermelerine yol açmakta mıdır?

Araştırma Yöntemi:

Bu araştırmada anket-survey yöntemi uygulanmıştır. Ankete dayalı veriler kullanılarak meslek lisesi öğrencilerinin disipline aykırı davranışlarda bulunmalarına neden olan etkenler araştırılmıştır.

Evren:

Araştırmanın evrenini Ankara il merkezinde bulunan Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kız Meslek Liselerinde, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Endüstri Meslek Liselerinde ve Ticaret ve Turizm Genel Müdürlüğü'ne bağlı Ticaret Meslek Liselerinde 2004-2005 öğretim yılında okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Örneklem:

Bu evrende tesadüfi örneklem yoluyla 18 meslek lisesi araştırmanın kapsamına alınmıştır. Ankara'nın merkez ilçelerinin altısında (Çankaya, Altındağ, Yenimahalle, Mamak, Sincan, Keçiören) bulunan ve rasgele (random) her ilçeden seçilen birer adet Kız Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi ve Endüstri Meslek Lisesi örneklemi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi:

Okullardaki toplam öğrenci sayıları ile orantılı olarak anketler okullara arasında paylaştırılmıştır. Yaklaşık olarak her bir okuldaki toplam öğrenci sayısının %2.2'sine anket uygulanmıştır. Öğrencilere uygulanan toplam 520 adet anketin 516 tanesi geri alınmıştır. Veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel ve ailevi sorular, ikinci bölümde davranışsal sorular ve üçüncü bölümde çevresel sorular yer almaktadır. Anket toplam 34 soru içermektedir.

Anketin güvenilirliğini test etmek amacı ile öncelikle Nevzat Ayaz Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Ayrancı Ticaret Meslek Lisesi'nde toplam 50 öğrenciye uygulanmıştır. Ön uygulama sonuçları analiz edilmiş, güvenilirlik için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) hesaplanmış ve sonuçlar anketin uygulanabilir olduğunu göstermiştir. Toplam 516 anket için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) 0,894 olarak hesaplanmıştır.

Öncelikle, ankete katılan öğrencilerin 34 soruya verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları belirlenerek tablolar halinde verilmiştir. Daha sonra, öğrencilerin disipline aykırı davranışta bulunmasına neden olabilecek etkenlerin incelenmesi için veri toplama aracı ile elde edilen veriler "kay-kare (chi-square)" testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorum:

Tablo-1: Kişisel ve Ailevi Sorulara Öğrenciler Tarafından Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımları

		FREKANS (f)	YÜZDE (%)
1) Cinsiyet	Kız	232	45.0
	Erkek	284	55.0
2) Derslerindeki Başarı Durumu	Çok iyi	38	7.4
	İyi	213	41.3
	Orta	212	41.1
	Zayıf	43	8.3
	Çok zayıf	10	1.9
3) Anne ve babanın hayatta olup olmama durumu	İkisi de sağ	491	95.2
	Yalnız annesi ya da yalnız babası sağ	25	4.8
	İkisi de sağ değil	0	0
4) Anne ve babanın birlikte oturup oturmama durumu	Birlikte oturuyorlar	466	90.3
	Zaman zaman ayrı yaşıyorlar	0	0
	Ayrı yaşıyorlar	25	4.8
5) Anne ve babanın birlikte oturmama sebebi	Boşanmış olmaları	21	4.1
	Annesinin ya da babasının işi nedeniyle	1	0.2
	Geçimsizlik	3	0.6
	Diğer nedenler	0	0
6) Ailenin gelir düzeyi	500 Yeni TL'nin altında	215	41.7
	500-1000 Yeni TL arası	195	37.8
	1000-1500 Yeni TL arası	54	10.5
	1500-2000 Yeni TL arası	31	6.0
	2000 Yeni TL'den fazla	11	2.1
7) Ailedeki birey sayısı	2-3	61	11.8
	4-5	324	62.8
	6-7	99	19.2
	8-9	24	4.7
	9'dan fazla	7	1.4
8) Oturduğu evde kiracı olup olmadığı	Kiracı	201	39
	Kiracı değil	315	61
9) Öğrencinin annesinin öğrenim düzeyi	İlkokul mezunu	340	65.9
	Ortaokul mezunu	85	16.5
	Lise mezunu	70	13.6
	Üniversite mezunu	19	3.7
10) Öğrencinin babasının öğrenim düzeyi	İlkokul mezunu	210	40.7
	Ortaokul mezunu	133	25.8
	Lise mezunu	123	23.8
	Üniversite mezunu	46	8.9

Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Disipline Aykırı Davranışta Bulunma Nedenleri ... ♦

11) Ailesinin öğrenciye fiziksel ceza uygulayıp uygulamadığı	Sık sık	17	3.3
	Bazen	63	12.2
	Nadiren	59	11.4
	Çok nadiren	135	26.2
	Asla	241	46.7
12) Ailenin öğrenciye karşı baskıcı olup olmadığı	Çok baskıcıdır	49	9.5
	Baskıcıdır	79	15.3
	Biraz baskıcıdır	159	30.8
	Pek baskıcı değildir	143	27.7
	Kesinlikle baskıcı değildir	85	16.5
13) Ailenin öğrenci ile ne derece ilgilendiği	Çok ilgilidirler	220	42.6
	İlgilidirler	184	35.7
	Biraz ilgi gösterirler	70	13.6
	Pek ilgi göstermezler	28	5.4
	Hiç ilgi göstermezler	14	2.7
14) Ailede kavga veya şiddetli tartışma yaşanıp yaşanmadığı	Sık sık	42	8.1
	Bazen	94	18.2
	Nadiren	81	15.7
	Çok nadiren	140	27.1
	Asla	159	30.8
15) Öğrenci hatalı davranışlarda bulunduğu zaman, ailesinin nasıl davrandığı	Döverler	25	4.8
	Bağırıp kötü söz söylerler	126	24.4
	Pek ilgilenmezler	31	6.0
	Sevdiği şeyleri belli bir süre kısıtlarlar (harçlık, TV...vb.)	68	13.2
	Hatalarını güzellikle anlatıp öğüt verirler	266	51.6

Kişisel ve ailevi sorulara verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde öğrencilerin %4.8'inin anne ve babalarının ayrı yaşadığı, %4.2'sinin anne ve babasının boşanmış olduğu, ailelerin %41.7'sinin gelir düzeyinin 500 Yeni TL'nin altında bulunduğu, %39'unun oturduğu evde kiracı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin %65.9'u, babalarının ise %40.7'si ilkokul mezunudur. Ailelerini çok baskıcı olarak nitelendiren öğrencilerin oranı %9.5, aile ortamında sık sık şiddetli tartışma yaşandığını belirten öğrencilerin oranı ise %8.1'dir. Öğrencilerin %4.8'i hatalı davranışlarında aileleri tarafından dövüldüklerini, %24.4'ü bağırıp kötü söz söylenildiğini ifade etmiştir.

Tablo-2: Davranışsal Sorulara Öğrenciler Tarafından Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımları

DEĞİŞKEN		FREKANS (f)	YÜZDE (%)
1) Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınup kaçınmadığı	Genellikle kaçınır	236	45.7
	Bazen kaçınır	101	19.6
	Nadiren kaçınır	87	16.9
	Pek kaçınmaz	38	7.4
	Hiç kaçınmaz	54	10.5
2) Kendisini sınırlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	Genellikle	103	20.0
	Bazen	134	26.0
	Nadiren	89	17.2
	Çok nadiren	103	20.0
	Asla	87	16.9
3) Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	Genellikle	121	23.4
	Bazen	129	25.0
	Nadiren	86	16.7
	Çok nadiren	91	17.6
	Asla	89	17.2
4) Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	Kesinlikle doğru bir davranıştır	21	4.1
	Doğru bir davranıştır	2	0.4
	Bazen doğru bir davranıştır	39	7.6
	Pek doğru bir davranış değildir	58	11.2
	Kesinlikle doğru bir davranış değildir	395	76.6
5) Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	Genellikle	101	19.6
	Bazen	117	22.7
	Nadiren	76	14.7
	Çok nadiren	129	25.0
	Asla	93	18.0
6) “İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	Tamamen katılıyor	139	26.9
	Katılıyor	71	13.8
	Kısmen katılıyor	113	21.9
	Pek katılmıyor	83	16.1
	Hiç katılmıyor	109	21.1
7) Okul malına zarar verip vermediği	Sık sık	8	1.6
	Bazen	20	3.9
	Nadiren	30	5.8
	Çok nadiren	94	18.2
	Asla	364	70.5
8) Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	Sık sık	18	3.5
	Bazen	28	5.4
	Nadiren	28	5.4
	Çok nadiren	85	16.5
	Asla	357	69.2

Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Disipline Aykırı Davranışta Bulunma Nedenleri ... ♦

9) Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	Genellikle	40	7.8
	Bazen	72	14.0
	Nadiren	61	11.8
	Çok nadiren	148	28.7
	Asla	195	37.8
10) Okulu izinsiz terk edip etmediği	Sık sık	28	5.4
	Bazen	93	18.0
	Nadiren	69	13.4
	Çok nadiren	120	23.3
	Asla	206	39.9
11) Okulda kavga edip etmediği	Sık sık	35	6.8
	Bazen	83	16.1
	Nadiren	81	15.7
	Çok nadiren	121	23.4
	Asla	196	38.0
12) Televizyonda şiddet olayları ile ilgili (cinayet, adam yaralama, gasp...vb.) haberlere rastladığında izlemeye devam edip etmediği	Genellikle	246	47.7
	Bazen	92	17.8
	Nadiren	41	7.9
	Çok nadiren	67	13.0
	Asla	69	13.4
13) En çok hoşlandığı film çeşidi	Mafya- Korku- Savaş ya da Dövüş	249	48.3
	Komedi-Duygusal-Dram ya da Çizgi film	267	51.7
14) Oynuyor ise hangi tür bilgisayar oyunu oynadığı	Strateji oyunları ya da yarış oyunları	242	46.9
	Savaş oyunları ya da şiddet oyunları	158	30.6
	Bilgisayar oyunu oynamıyor	116	22.5
15) Gazetede gördüğünüz cinayet haberlerini okuyup okumadığı	Genellikle	219	42.4
	Bazen	129	25.0
	Nadiren	57	11.0
	Çok nadiren	56	10.9
	Asla	54	10.5

Davranışsal sorulara verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde öğrencilerin %10.5'inin arkadaşları ile kavga etmekten hiç kaçınmadığı, %20'sinin kendisini sınırlendiren bir kişiye genellikle hakaret ya da küfür ettiği, %23.4'ünün kendisine hakaret eden bir kişiye genellikle fiziksel tepki (vurma vb.) gösterdiği, %19.6'sının yazılı sınavlarda genellikle kopya çektiği, %26.9'unun "insan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır" düşüncesine tamamen katıldığı, %6.8'inin okulda sık sık kavga ettiği, %47.7'sinin televizyonda şiddet olayları ile ilgili (cinayet, adam yaralama, gasp...vb.) haberlere rastladığında genellikle izlemeye devam ettiği, %48.3'ünün "mafya, korku, savaş ya da dövüş" türü filmlerde hoşlandığı, %30.6'sının "savaş ya da şiddet oyunları" oynadığı, %42.4'ünün Gazetede gördüğünüz cinayet haberlerini genellikle okuduğu görülmektedir.

Tablo-3: Çevresel Sorulara Öğrenciler Tarafından Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılımları

DEĞİŞKEN		FREKANS (f)	YÜZDE (%)
1) Sınıfındaki öğrenci sayısı	20'den az	54	10.5
	20-40 arası	396	76.7
	40'dan fazla	66	12.8
2) Arkadaş çevresinde kavga ve benzeri olayların ne sıklıkla meydana geldiği	Sık sık	97	18.8
	Ara sıra	185	35.9
3) Yaşadığı muhitte kavga türü olaylara tanık olup olmadığı	Nadiren	112	21.7
	Çok nadiren	86	16.7
	Hiç meydana gelmez	36	7.0
4) Yaşadığı muhitte hırsızlık, gasp ya da kap kaç...vb olayların olup olmadığı	Sık sık	77	14.9
	Ara sıra	136	26.4
	Nadiren	103	20.0
	Çok nadiren	103	20.0
	Hiç tanık olmaz	97	18.8
	Sık sık	46	8.9
	Ara sıra	80	15.5
	Nadiren	98	19.0
	Çok nadiren	166	32.2
	Hiç meydana gelmez	126	24.4

Çevresel sorulara verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde öğrencilerin %18'inin arkadaş çevresinde kavga ve benzeri olayların sık sık meydana geldiği, %14'ünün yaşadığı muhitte kavga türü olaylara sık sık tanık olduğu, %8.9'unun yaşadığı muhitte hırsızlık, gasp ya da kap kaç...vb olayların sık sık meydana geldiği anlaşılmaktadır.

Tablo-4: Öğrencinin Disipline Aykırı Davranışta Bulunmasına Neden Olabilecek Etkenlerin Kay Kare Testi İle İncelenmesi.

CİNSİYET	X ²	p
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	29,334	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	67,856	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	22,131	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	18,495	,001
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	16,362	,003
Okulu izinsiz terk edip etmediği	20,916	,000
Okulda kavga edip etmediği	16,448	,002
DERSLERİNDEKİ BAŞARI DURUMU	X ²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	52,422	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	52,682	,000

Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Disipline Aykırı Davranışta Bulunma Nedenleri ... ♦

Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	59,313	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	53,504	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	44,150	,000
Okul malına zarar verip vermediği	35,192	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	62,813	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	21,962	,002
Okulu izinsiz terk edip etmediği	44,782	,000
Okulda kavga edip etmediği	83,343	,000
AİLENİN GELİR DÜZEYİ	X²	p
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	17,854	,022
AİLESİNDEKİ BİREY SAYISI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	15,998	,042
ANNESİNİN ÖĞRENİM DURUMU	X²	p
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	23,108	,027
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	26,041	,011
BABASININ ÖĞRENİM DURUMU	X²	p
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	22,917	,028
Okulda kavga edip etmediği	28,003	,006
AİLESİNİN FİZİKSEL CEZA UYGULAYIP UYGULAMADIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	110,74	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	74,127	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	81,930	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	84,251	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	59,818	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	34,531	,005
Okul malına zarar verip vermediği	69,231	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	123,53	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	59,712	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	77,828	,000
Okulda kavga edip etmediği	176,49	,000
AİLESİNİN BASKICI OLUP OLMADIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	37,221	,002
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	82,463	,000

◆ Sabri Çelik / Ender Ereskici

Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	90,543	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	62,012	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	63,930	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	26,940	,042
Okul malına zarar verip vermediği	37,446	,002
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	78,252	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	51,632	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	86,362	,000
Okulda kavga edip etmediği	112,84	,000
AİLESİNİN İLGİ DERECE	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	70,049	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	39,946	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	41,884	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	75,404	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	43,135	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	27,931	,006
Okul malına zarar verip vermediği	43,701	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	106,716	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	46,240	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	65,539	,000
Okulda kavga edip etmediği	120,612	,000
AİLEDE KAVGA VE ŞİDETLİ TARTIŞMALARIN YAŞANIP YAŞANMADIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	71,681	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	82,322	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	55,157	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	66,447	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	50,698	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	30,511	,016
Okul malına zarar verip vermediği	39,162	,001
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	113,187	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	62,626	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	78,406	,000
Okulda kavga edip etmediği	133,594	,000

Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Disipline Aykırı Davranışta Bulunma Nedenleri ... ♦

HATALI DAVRANIŞLARINDA AİLESİNİN TUTUMU	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	128,42	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	110,55	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	76,689	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	84,794	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	75,579	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	41,413	,000
Okul malına zarar verip vermediği	44,744	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	120,65	,000
Ders esnasında dersin akışını espi yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	74,927	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	95,005	,000
Okulda kavga edip etmediği	141,13	,000
TELEVİZYONDA ŞİDDET İLE İLGİLİ HABERLERE RASTLADIĞINDA İZLEMeye DEVAM EDİP ETMEDEİĞİ	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	46,992	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	80,179	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	95,530	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	59,910	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	88,145	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	28,592	,027
Okul malına zarar verip vermediği	51,423	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	41,117	,001
Ders esnasında dersin akışını espi yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	69,388	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	59,067	,000
Okulda kavga edip etmediği	78,653	,000
EN ÇOK HOŞLANDIĞI FİLM ÇEŞİDİ	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	55,894	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	46,442	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	78,193	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	50,965	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	41,088	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	13,000	,011
Okul malına zarar verip vermediği	19,147	,001
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	40,408	,000

Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	23,821	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	53,259	,000
Okulda kavga edip etmediği	84,631	,000
OYNADIĞI BİLGİSAYAR OYUNU TÜRÜ	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	61,931	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	58,592	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	86,080	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	58,243	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	41,297	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	13,299	,010
Okul malına zarar verip vermediği	18,819	,001
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	37,859	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	25,418	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	52,023	,000
Okulda kavga edip etmediği	100,00	,000
GAZETEDE GÖRDÜĞÜ CİNAYET HABERLERİNİ OKUYUP OKUMADIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	52,280	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	59,459	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	62,902	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	43,482	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	51,876	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	52,992	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	31,437	,012
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	52,081	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	57,748	,000
Okulda kavga edip etmediği	66,286	,000
SINIFINDAKİ ÖĞRENCİ SAYISI	X²	p
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	29,338	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	25,766	,001
Okul malına zarar verip vermediği	56,645	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	23,809	,002
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	30,456	,000

Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Disipline Aykırı Davranışta Bulunma Nedenleri ... ♦

Okulu izinsiz terk edip etmediği	22,463	,004
Okulda kavga edip etmediği	19,495	,012
ARKADAŞ ÇEVRESİNDE KAVGA VE BENZERİ OLAYLARIN MEYDANA GELİŞ SIKLIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	64,168	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	92,298	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	149,69	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	95,917	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	79,803	,000
“İnsan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır” düşüncesine katılıp katılmadığı	39,962	,001
Okul malına zarar verip vermediği	41,573	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	53,766	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	41,858	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	44,395	,000
Okulda kavga edip etmediği	165,60	,000
YAŞADIĞI MUHİTTE KAVGA TÜRÜ OLAYLARA TANIK OLUP OLMADIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	92,395	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	100,86	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	140,45	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	96,569	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	54,781	,000
Okul malına zarar verip vermediği	43,312	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	70,950	,000
Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	65,238	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	66,903	,000
Okulda kavga edip etmediği	119,57	,000
YAŞADIĞI MUHİTTE HIRSIZLIK, GASP, KAPKAÇ...VB. OLAYLARA TANIK OLUP OLMADIĞI	X²	p
Arkadaşları ile kavga etmekten kaçınıp kaçınmadığı	78,403	,000
Kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür edip etmediği	66,687	,000
Kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterip göstermediği	58,791	,000
Bir öğrencinin okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirmesi ile ilgili düşüncesi	107,70	,000
Yazılı sınavlarda kopya çekip çekmediği	55,560	,000
Okul malına zarar verip vermediği	57,012	,000
Öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunup bulunmadığı	100,63	,000

Ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozup bozmadığı	74,406	,000
Okulu izinsiz terk edip etmediği	57,714	,000
Okulda kavga edip etmediği	95,162	,000

* Tabloda sadece kay kare testine göre anlamlı olduğu görülen ilişkiler belirtilmiştir.

Veriler ışığında öğrencinin disipline aykırı davranışta bulunma eğiliminde ailenin tutum ve davranışının ağırlıklı bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Ailenin ilgisizliği ya da aşırı baskıcı olması, hatalı davranışlarında öğrenciyi dövmesi, bağırıp kötü söz söylemesi, ailenin fiziksel ceza uygulaması, ailesinde sık sık şiddetli tartışma ve kavga yaşanması öğrencinin disipline aykırı davranışlara eğilimli olmasına neden olmaktadır.

Sonuç

1. Erkek öğrenciler kız öğrencilere (E:%55.0, K:%45.0) göre kendilerini sinirlendiren kişilere daha fazla hakaret ya da küfür etme eğilimindedirler ($X^2=67.856$, $p<0.000$).

2. Derslerinde başarısız olan öğrenciler başarılı olanlara göre okulda kavga etme ($X^2=83.343$, $p<0.000$), ve öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=62.813$, $p<0.000$) eğilimindedirler.

3. Öğrencinin ailesi tarafından fiziksel şekilde (tokat atma...vb.) cezalandırılma sıklığı arttıkça; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=110.745$, $p<0.05$); kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=74.127$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=81.930$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=84.251$, $p<0.05$); okul malına zarar verme ($X^2=69.231$, $p<0.05$); öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=123.536$, $p<0.05$); okulu izinsiz terk etme ($X^2=77.828$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=176.497$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

4. Ailesi tarafından öğrenciye uygulanan baskı düzeyi arttıkça; kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=82.463$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=90.543$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=62.012$, $p<0.05$); yazılı sınavlarda kopya çekme ($X^2=63.930$, $p<0.05$); 'insan dünyada hakkını ancak bilek gücü ile alır' düşüncesine katılma ($X^2=26.940$, $p<0.05$); öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=78.252$, $p<0.05$); ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozma ($X^2=51.632$, $p<0.05$); okulu izinsiz terk etme ($X^2=86.362$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=112.844$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

5. Ailenin öğrenciyle gösterdiği ilgi seviyesi azaldıkça; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=70.049$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=75.404$, $p<0.05$); öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=106.716$, $p<0.05$); okulu izinsiz terk etme ($X^2=65.539$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=120.612$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

6. Ailesinde kavga ve şiddetli tartışmaların yaşanma sıklığı arttıkça; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=71.681$, $p<0.05$); kendisini sinirlendiren bir ki-

şeye hakaret ya da küfür etme ($X^2=82.322$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=66.447$, $p<0.05$); öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=113.187$, $p<0.05$); ders esnasında dersin akışını espi yaparak ya da diğer davranışlarla bozma ($X^2=62.626$, $p<0.05$); okulu izinsiz terk etme ($X^2=78.406$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=133.594$, $p<0.05$) eğiliminin de arttığı görülmektedir.

7. Öğrencinin hatalı davranışlarında ailesinin tutumu olumludan olumsuza doğru gittikçe (Hatalarını güzellikle anlatıp öğüt vermek- Sevdiği şeyleri belli bir süre kısıtlamak- Pek ilgilenmemek- Bağırıp kötü söz söylemek-Dövmek); arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=128.424$, $p<0.05$); kendisini sınırlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=110.550$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=76.689$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=84.794$, $p<0.05$); yazılı sınavlarda kopya çekme ($X^2=75.579$, $p<0.05$); ($X^2=120.653$, $p<0.05$); ders esnasında dersin akışını espi yaparak ya da diğer davranışlarla bozma ($X^2=74.927$, $p<0.05$); okulu izinsiz terk etme ($X^2=95.005$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=141.131$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

8. Televizyonda şiddet olayları ile ilgili haberlere rastladığında izlemeye devam eden öğrenciler izlemeye devam etmeyen öğrencilere göre; kendisini sınırlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=80.179$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=95.530$, $p<0.05$); yazılı sınavlarda kopya çekme ($X^2=88.145$, $p<0.05$); ders esnasında dersin akışını espi yaparak ya da diğer davranışlarla bozma ($X^2=69.388$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=78.653$, $p<0.05$) eğilimi göstermektedirler.

9. “Mafya, Korku, Savaş ya da Dövüş” filmlerinden hoşlanan öğrenciler “Komedi, Duygusal, Dram ya da Çizgi” filmlerden hoşlanan öğrencilere göre; kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=78.193$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=84.631$, $p<0.05$) eğilimi göstermektedirler.

10. “Savaş oyunları ya da şiddet oyunları” oynayan öğrencilerin “strateji oyunları ya da yarış oyunları” oynayan öğrencilere göre; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=61.931$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=86.080$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=100.006$, $p<0.05$) eğilimi göstermektedirler.

11. Öğrencinin gazetede gördüğü cinayet haberlerini okuma sıklığı arttıkça; kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=62.902$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=66.286$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

12. Arkadaş çevresinde kavga ve benzeri olayların meydana geliş sıklığı arttıkça; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=64.168$, $p<0.05$); kendisini sınırlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=92.298$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=149.693$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=95.917$, $p<0.05$); yazılı sınavlarda kopya çekme ($X^2=79.803$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=165.601$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

13. Yaşadığı muhitte kavga türü olaylara tanık olma sıklığı arttıkça; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=92.395$, $p<0.05$); kendisini sınırlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=100.868$, $p<0.05$); kendisine hakaret eden bir kişiye fiziksel tepki (vurma vb.) gösterme ($X^2=140.450$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve

benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=96.569$, $p<0.05$); yazılı sınavlarda kopya çekme ($X^2=79.803$, $p<0.05$); öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=70.950$, $p<0.05$); ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozma ($X^2=65.238$, $p<0.05$); okulu izinsiz terk etme ($X^2=66.903$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=119.571$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

14. Yaşadığı muhitte hırsızlık, gasp, kapkaç...vb olaylar meydana gelen öğrenciler, bu tür olayların olmadığı muhitlerde yaşayan öğrencilere göre; arkadaşları ile kavga etmekten kaçınmama ($X^2=78.403$, $p<0.05$); kendisini sinirlendiren bir kişiye hakaret ya da küfür etme ($X^2=66.687$, $p<0.05$); okula kesici alet (bıçak ve benzeri) getirilmesine daha olumlu bakma ($X^2=107.700$, $p<0.05$); öğretmenine karşı saygısız davranışlarda bulunma ($X^2=100.635$, $p<0.05$); ders esnasında dersin akışını espri yaparak ya da diğer davranışlarla bozma ($X^2=74.406$, $p<0.05$); okulda kavga etme ($X^2=95.162$, $p<0.05$) eğilimi de artmaktadır.

Öneriler

Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışta bulunma nedenlerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçların ışığında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Öğrencinin derslerinde başarısız olmasından dolayı disipline aykırı davranışta bulunmasının önlenmesi için öğrencilere okullarda bulunan rehberlik servisleri ve öğretmenlerin işbirliği ile psikolojik destek sağlanmalıdır. Öğrencinin başarısını engelleyen nedenler incelenmeli çözüm yolları aranmalıdır. Derslerinde başarısız olan öğrenci içinde bulunduğu umutsuz ruh halinden çıkarılmalı, daha çok çalışmaya yönlendirilmelidir.

2. Araştırma sonuçları ışığında öğrencinin disipline aykırı davranışta bulunmasında ailesinin önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Ailesi tarafından öğrencinin fiziksel şekilde cezalandırılması, ailenin öğrenciye karşı fazla baskıcı olması, ailenin öğrenciye karşı ilgisizliği, hatalı davranışlarında öğrenciye karşı olumsuz tutumu (dövme, bağırıp kötü söz söyleme vb.) aile ortamında kavga veya şiddetli tartışmalar yaşanması gibi nedenlerin öğrencinin disipline aykırı davranışta bulunmasında etkili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin disipline aykırı davranışta bulunmalarının temelinde ailenin tutum ve davranışlarının yattığı söylenebilir.

Bunun yanında araştırma sonuçlarına göre; anne ya da babanın hayatta olup olmaması, anne ve babanın birlikte oturup oturmaması, boşanma ya da geçimsizlik nedenleri ile anne ve babanın ayrı yaşıyor olması, ailenin ekonomik durumu, ailedeki birey sayısı, annenin veya babanın öğrenim durumu ile öğrencinin disipline aykırı davranışta bulunması arasında bir ilişkinin bulunmadığı görülmüştür. Bu durum, ailenin öğrenciye karşı tutum ve davranışları ile aile içindeki ruhsal ortamın, öğrencinin disipline aykırı davranış göstermesini etkileyen aile faktörünü oluşturduğu sonucunu çıkarmaktadır.

Anne ve babalar çocukları ile diyalog kurmalı; sorunlara konuşarak, karşılıklı sevgi ve saygı ortamı içerisinde ortaklaşa çözüm bulmalıdırlar. Aile içerisinde çocuklara yönelik şiddet kullanımının sorunları çözmeyeceği, şiddetin şiddete ve okulda uyumsuzluğa yol açacağı ebeveynler tarafından anlaşılmalıdır. Anne ve babalar çocuk yetiştirme konusunda eğitilmelidirler.

3. Televizyonda yayınlanan haber programlarında şiddet olaylarının, gazete-lerde cinayet haberlerinin üzerinde fazla durulmamalıdır.

4. Şiddet içeren korku, mafya, savaş veya dövüş filmlerinin öğrenci tarafından izlenmesi ve savaş ve şiddet oyunlarının oynanması ebeveynler tarafından kontrol altında tutulmalı, öğrencinin bu tür filmlere ya da oyunlara karşı ilgisi spor ve satranç, kitap gibi diğer alanlara yönlendirilmelidir.

5. Anne ve babalar çocuklarının arkadaş çevresini kontrol etmeli, zararlı olabilecek arkadaş ortamından onları uzak tutmalıdırlar.

6. Öğrencinin yaşadığı muhitte kavga ve benzeri olaylara tanık olması onu olumsuz etkilemektedir. Yetişkinler gençlere iyi örnek olacak davranışlar göstermelidirler. Mümkünse aileler daha huzurlu muhirlere yerleşmelidirler.

Kaynakça

- Oğuzkan, F.(1981). **Eğitim Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.52
- Başaran, İ. E. (2000). **Eğitim Yönetimi (Nitelikli Okul)**. Ankara: Feryal Matbacılık. 167
- Begun, R. W. ve F. J. Huml (1999). **Violence Prevention Skills (Lessons & Activities for Elementary Students)** Cleveland, Ohio: The Society for Prevention of Violence.52-196
- Ağır, İ. (1991). **Orta Dereceli Okullarda Öğrencilerin İşledikleri Disiplin Suçları**. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi).75
- Eripek, S. (1980). **Ankara İli Merkezinde Bulunan Ortaöğretim Kurumlarında Disiplin Uygulamaları ve Bu Uygulamaların Öğrencilerin Uyum Sorunları Yönünden Değerlendirilmesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi).55
- Güneş Y. (1999). **İzmir Liselerinde Disiplin Olayları ve Cinsiyet Faktörü**. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi).58
- Bemak, F. ve S. Keys (2000).**Violent and Aggressive Youth**. California: Corwin Press, Inc. 16,19,20,17,21
- Köktaş, K. (2003). **Sınıf Yönetimi**. Adana: Nobel Kitabevi 2003:28,31,30,29
- Shafii, M. ve S. L. Shafii (2001). **School Violence**. Washington-USA: American Psychiatric Publishing. 34,31-32,33,38
- LaGrand, L. E. (1970). **Discipline in the Secondary School**. New York-USA: Parker Publishing Company.110-111,103,105
- Larson, K. G. ve M. R. Karpas (1963). **Effective Secondary School Discipline**. Englewood Cliffs, N.J. Prentice Hall, Inc. 7,9,10,8,12
- Tezcan, M. (1988). **Eğitim Sosyolojisi**. Ankara.338,202,167
- Aytuna, H. A. (1963). **Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemleri**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.19,304
- Chandler, L. K. ve C. M. Dahlquist (2002). **Functional Assesment, Strategies to Prevent and Remediate Chakkenging Behaviour in School Settings**. New Jersey-USA: Merill Prentice Hall.20
- Tor, H. (2003). **Çocuğun Okul Başarısında Ailenin Rolü**. M. Gürsel (Der.), **Eğitime Yeni Bakışlar**. Ankara: Mikro Yayınları.133,132,129-130,134
- Efiliti, E. (2003). **Çocuklar Saldırganlığı Nasıl Öğrenir**. M. GÜRSEL (Der.), **Eğitime Yeni Bakışlar**. Ankara: Mikro Yayınları.190,192
- Manley, M. E. ve C. C. Luke (1987). **Children and Television, A Challenge for Education**. New York: Preager Publishers.49,65
- Şenses,V.(1990). **Tokat İli Merkez ve İlçe Orta dereceli Okul Öğrencilerinin Disipline Aykırı Davranışlarda Bulunma Nedenlerinin Araştırılması**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi)140

THE REASON OF MISBEHAVIOURS OF THE STUDENTS AT VOCATIONAL HIGH SCHOOLS (Ankara-Province Sample)

Sabri ÇELİK*

Ender ERESKİCİ**

Abstract

A peaceful environment is needed to perform educational activities efficiently in the schools. And to supply a peaceful environment, students must obey the discipline rules. As it happens at the other schools, at Vocational High schools some students misbehave. The purpose of this study is to research the reasons of the misbehaviours of the students at the Vocational High schools. Sampling of the research is based on 516 students at 18 Vocational High Schools in Ankara, in the schooling period of 2004-2005. Six of these high schools are "Girls' Vocational High Schools", and six of them are "Technical Vocational High Schools", and the other six of the high schools are "Trade Vocational High Schools". Datas were collected by questionnaires. 516 Questionnaires were analysed by using Chi-Square Test and Simple Correlation. Analysis also includes statistical frequencies and percentages of the answers. About the reasons of the misbehaviours of the students following factors were studied: students, whose parents are divorced or live separately, income level of the student's family, educational level of the parents, behaviours and attitudes of the parents, student's success level at school, number of the students in the classroom, television programmes, social violence.

Following factors are found related with the misbehaviours of the students at vocational high schools: gender, student's success level at school, parental violence and pressure towards the student, irrelevant parents, quarreling home atmosphere, unsuitable attitudes of the parents towards the student's mistakes, news about violence on television and newspapers, movies and games including violence (Maffia, Horror, War, Martial Arts), witness of the environmental violence, frequencies of the crimes such as theft, robbery and stealing in by snatching in the environment.

Key Words: Discipline, misbehaviour (behaviour against discipline)

* Asistant Professor; Gazi University, Faculty of Technical Education, Department of Educational Sciences.

** Haymana 12 Eylül Primary School Teacher.